

Početa stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > Pravo koje države je mjerodavno?

Pravo koje države je mjerodavno?

Cipar

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Kad se na sudu pokreće postupak u pogledu prekograničnog predmeta, pravila na temelju kojih se određuje primjenjivo pravo predviđena su pravom Unije, posebno Uredba (EZ) br. 593/2008 (Rim I) o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i Uredba (EZ) br. 864/2007 (Rim II) o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze.

U svim drugim slučajevima ciparski sudovi primjenjuju vlastitu sudsku praksu jer nema relevantnih nacionalnih propisa ili kodificiranih pravila. Ako nema relevantne ciparske sudske prakse, sudovi primjenjuju englesko običajno pravo u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (c) Zakona o sudovima (Zakon 14 /60).

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija od 1. srpnja 1985. o mjerodavnom pravu za zaklade i njihovu priznanju, kako je ratificirana u Republici Cipru Zakonom o ratifikaciji 15 (III) iz 2017.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Nije primjenjivo.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Sudac nije obavezan automatski primjenjivati ta pravila. To pitanje može pokrenuti samo stranka u postupku, koja mora uspješno dokazati da pravo neke druge države ima prednost u odnosu na ciparsko pravo. Ako sud nije zadovoljan, primjenjuje se ciparsko pravo.

Budući da je u prethodno opisanoj praksi riječ o pitanju dokaza i postupka, na nju ne utječu prethodno navedene uredbe (EZ) br. 593/2008 i (EZ) br. 864 /2007.

2.2 Upućivanje

Uredbama (EZ) br. 593/2008 i (EZ) br. 864/2007 nije dopuštena primjena pravila o daljnjem upućivanju. Međutim, u predmetima koji nisu obuhvaćeni tim uredbama, pravilo o daljnjem upućivanju može se primijeniti kako slijedi:

Sud koji odlučuje o predmetu za koji je utvrđeno da je potrebno primjenjivati pravo neke druge države mora primjenjivati samo unutarnja nacionalna pravila tog prava ili to pravo u cijelosti, uključujući međunarodna pravila primjenjiva u okviru tog prava.

Poteškoće u potonjem slučaju nastaju zbog činjenice da bi pravila o pravu primjenjivom u okviru pravnog sustava predmetne druge države mogla uputiti suca na ciparsko pravo, koje mora primijeniti (daljnje upućivanje). U tom slučaju sud ima dvije mogućnosti: može prihvatiti pravilo o daljnjem upućivanju i primijeniti ciparsko pravo (teorija o djelomičnom daljnjem upućivanju) ili odbiti to pravilo i u potpunosti primijeniti pravo druge države (potpuno daljnje upućivanje).

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Kako bi se spriječile poteškoće koje bi mogle proizići iz promjene poveznice (npr. prebivališta, mjesta na koje je prenesena pokretna imovina ili zaklada itd.), pravilo o primjenjivom pravu obično se primjenjuje kako bi se odredio datum na koji je utvrđena poveznica. Vidjeti, na primjer, članak 7. Haške konvencije od 1. srpnja 1985. o zakladama.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Ako primjena prava neke druge države nije u skladu s javnim poretom Republike Cipra, to se pravo ne bi trebalo primjenjivati čak i ako ga je obvezno primijeniti u skladu s pravilima o primjenjivom pravu. U skladu sa sudskom praksom „javni poredak“ uključuje glavna načela pravde i javnog morala i etičnosti (*Pilavachi & Co Ltd v. International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Pravo druge države ne bi se trebalo primjenjivati kad je riječ o carinama, porezima i oporezivanju.

2.5 Dokaz stranog prava

Primjenjuje se pravilo uspostavljeno u predmetu *Royal Bank of Scotland plc protiv Geodrill Co Ltd i dr. (1993.) 1 JSC 753*, u skladu s kojim stranka koja tvrdi da je na njezin predmet primjenjivo strano pravo mora najprije podnijeti zahtjev po tom pitanju te zatim dostaviti stručne dokaze koji će sudu biti prihvatljivi. Ako sud te dokaze ne prihvati ili ni jedna od stranaka ne podnese takav zahtjev, primjenjuje se ciparsko pravo.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Uredba (EZ) br. 593/2008 (Rim I) primjenjuje se na sve ugovorne obveze i pravne akte kod kojih se postavi pitanje primjenjivog prava.

3.2 Izvanugovorne obveze

Uredba (EZ) br. 864/2007 (Rim II) primjenjuje se u većini predmeta, pri čemu je općenito pravilo da bi se primjenjivo pravo trebalo odrediti na temelju toga gdje je šteta nastala (*lex loci damni*) bez obzira na državu ili države u kojima može doći do posrednih posljedica. Uredbom se utvrđuju i konkretna pravila o načinu određivanja primjenjivog prava za određene vrste izvanugovornih obveza, kao što su nepošteno tržišno natjecanje i odgovornost za proizvode.

Kad je riječ o zakladama, primjenjuje se pravo mjerodavno za zaklade i njihovo priznanje na temelju Zakona o ratifikaciji iz 2017. (Zakon 15(III)/2017) Haške konvencije iz 1985. U skladu sa Zakonom o ratifikaciji i Konvencijom, za zaklade bi trebalo biti mjerodavno pravo koje odabere upravitelj. U suprotnome, za zakladu je mjerodavno pravo s kojim je najbliže povezana.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Prezime

Zakon o odnosu između roditelja i djece (Zakon 216/90) primjenjuje se za utvrđivanje prezimena. U skladu sa Zakonom 216/90, prezime djeteta utvrđuje se zajedničkom izjavom njegovih roditelja u roku od tri mjeseca od datuma rođenja. Ako ne podnesu takvu izjavu, djetetu se dodjeljuje očevo prezime. Majčino prezime trebalo bi se dodijeliti djetetu rođenom izvan braka osim ako otac prizna dijete ili do tog trenutka.

Prebivalište

Prebivalište osobe utvrđuje se u skladu s poglavljem 195. Zakona o oporukama i nasljeđivanju u kojem se navodi da svaka osoba u svakom trenutku ima ili prebivalište koje dobije po rođenju („prebivalište na temelju rođenja”) ili prebivalište koje stekne ili zadrži prema vlastitom odabiru („prebivalište na temelju izbora”).

Ako se zakonito dijete rodi dok mu je otac živ, prebivalište na temelju rođenja djeteta jest očevo prebivalište u trenutku rođenja djeteta.

Ako se dijete rodi izvan braka ili nakon smrti oca, prebivalište na temelju rođenja djeteta jest majčino prebivalište u trenutku rođenja djeteta.

Sposobnost

Sposobnost osobe za sklapanje braka uređena je člankom 14. Zakona o braku (Zakon 104(I)/2013) kojim je propisano da osoba nije sposobna sklopiti brak ako je mlađa od 18 godina ili u trenutku sklapanja braka ne može dati svoj pristanak zbog duševne bolesti ili poremećaja, neurološke ili druge bolesti ili zbog ovisnosti o drogama zbog koje nije sposobna razumjeti što čini i biti svjesna toga.

Međutim, čak i ako je dotični par (ili jedna od osoba u paru) mlađi od 18 godina, smatra se da su sposobni sklopiti brak ako imaju najmanje 16 godina ili ako su njihovi skrbnici dali pisanu suglasnost za to ili ako postoje opravdani razlozi za sklapanje braka. Ako se prethodno navedena suglasnost odbije ili ako nema skrbnika, o pitanju sposobnosti određene osobe da sklopi brak trebao bi odlučiti obiteljski sud okruga u kojem dotična osoba ima boravište.

Kad je riječ o pravnoj i poslovnoj sposobnosti, člankom 11. poglavlja 149. Zakona o ugovorima predviđeno je da je osoba sposobna sklapati ugovore ako je zdravog razuma i ako joj ta sposobnost nije oduzeta u skladu sa zakonom. Zakonom je predviđeno da se ne smatra da osoba koja je u braku nije sposobna sklapati ugovore samo zato što je mlađa od 18 godina.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Za pravni odnos između roditelja i djeteta, uključujući roditeljsku odgovornost, uzdržavanje i kontakt, mjerodavno je ciparsko pravo, posebno Zakon o odnosu između roditelja i djece (Zakon 216/90).

Uredba (EZ) br. 2201/2003 (Bruxelles IIa) i Uredba (EZ) br. 4/2009, kao i Haška konvencija iz 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju i izvršenju te o suradnji s obzirom na roditeljsku odgovornost i mjere dječje zaštite isto se tako primjenjuju na stvari koje su njima obuhvaćene.

3.4.2 Posvojenje

Ako se postupak posvojenja vodi na ciparskim sudovima, primjenjuje se ciparsko pravo bez obzira na to je li predmet koji se odnosi na posvajanje prekogranične prirode.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Pitanja povezana sa sklapanjem i razvrgnućem braka u Cipru uređena su Zakonom o braku iz 2003. (Zakon 104(I)/2003). Podliježu i Konvenciji UN-a o pristanku na brak, minimalnoj dobi za zaključivanje braka i registraciji brakova, kako je ratificirana u Republici Cipru Zakonom 16(III)/2003.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Za pitanja povezana s razvodom braka mjerodavan je članak 111. Ustava i Zakon o pokušaju pomirenja i vjerskom razvrgnuću braka iz 1990. (Zakon 22/1990) u pogledu vjerskog braka te Zakon o braku (Zakon 104(I)/2003).

Haška konvencija o priznanju razvoda i zakonskih rastava iz 1971., kako je ratificirana u Republici Cipru Zakonom 14(III)/1983, primjenjuje se na pitanja povezana s priznanjem razvoda i zakonskih rastava.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Obveze uzdržavanja

Na temelju Zakona o bračnoj imovini (Zakon 232/1991), kako je izmijenjen:

ako bračni drugovi prestanu živjeti zajedno, sud može na zahtjev jednog bračnog druga izdati nalog za uzdržavanje u skladu s kojim drugi bračni drug mora plaćati naknadu za uzdržavanje bračnom drugu koji je podnio zahtjev.

Obveze uzdržavanja između bivših bračnih drugova primjenjuju se ako se bilo koji od njih ne može uzdržavati vlastitim prihodima ili imovinom i:

(a) ako nakon stupanja razvoda na snagu ili nakon razdoblja navedenih u nastavku, zbog svoje dobi ili zdravstvenog stanja ne može dobiti posao ili nastaviti raditi te si tako osigurati sredstva za samostalno uzdržavanje;

(b) ako skrbi o maloljetniku ili punoljetnom djetetu ili drugoj uzdržavanoj osobi koja se ne može brinuti sama o sebi zbog tjelesne ili duševne bolesti te osoba koja podnosi zahtjev zato ne može pronaći prikladno zaposlenje;

(c) ne može pronaći stabilno i prikladno zaposlenje ili mu je potrebno strukovno obrazovanje u trajanju o najviše tri godine od trenutka stupanja razvoda na snagu;

(d) u svim drugim slučajevima u kojima je uzdržavanje u trenutku u kojem razvod stupa na snagu potrebno zbog načela pravičnosti.

Uzdržavanje se može odbiti ili ograničiti zbog opravdanih razloga, posebno ako je brak kratko trajao ili je bračni drug koji bi mogao imati pravo na uzdržavanje odgovoran za razvod ili prestanak zajedničkog života ili ako je namjerno izazvao vlastito nepovoljno ekonomsko stanje.

Osim toga, pravo na uzdržavanje trebalo bi se prekinuti ili bi se nalog o uzdržavanju trebao izmijeniti na odgovarajući način ako je to potrebno u skladu s okolnostima.

Obveze uzdržavanja maloljetnog djeteta

U skladu sa Zakonom o odnosu između roditelja i djece (Zakon 216/90), za uzdržavanje maloljetnog djeteta zajedno su odgovorni roditelji u skladu s vlastitim finansijskim mogućnostima. Prethodno navedena obveza roditelja može se nastaviti na temelju odluke i sudske nagodbe i nakon što dijete postane punoljetno ako je to opravdano iznimnim okolnostima (na primjer ako je riječ o djetetu s invaliditetom ili ako dijete služi u nacionalnoj gardi ili pohađa nastavu u obrazovnoj ustanovi ili strukovnoj školi).

Roditelji su obvezni uzdržavati maloljetno dijete čak i ako ono ima vlastitu imovinu.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Primjenjuje se članak 13. Zakona 232/1991 u skladu s kojim je opće pravilo da brak ne mijenja samostalnost bračnih drugova kad je riječ o imovini. Međutim, člankom 14. Zakona dopušteno je jednom bračnom drugu da zatraži imovinu drugog u slučaju rastave ili poništenja braka, pod uvjetom da je bračni drug koji podnosi zahtjev na bilo koji način pridonio povećanju imovine drugog bračnog druga. Stranka koja podnosi zahtjev može pravnim putem zatražiti da joj se isplati dio povećanja imovine kojem je pridonijela.

Smatra se da doprinos jednog od bračnih drugova povećanju imovine drugog bračnog druga iznosi trećinu povećanja, osim ako se može dokazati da je manji ili veći.

Povećanje imovine bračnog druga ne uključuje imovinu stečenu u obliku dara, nasljedstva, ostavine ili druge donacije.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Za nasljeđivanje i sva pitanja povezana s nasljedstvom, osim obrasca koji se upotrebljava za sastavljanje i povlačenje oporuke, mjerodavna je Uredba (EU) br. 650/2012 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

U skladu s člankom 22. prethodno navedene Uredbe osoba može za pravo koje će urediti u cijelosti njezino nasljeđivanje izabrati pravo države čiji je državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti. Odabir prava izvršava se izričitim izjavom.

Ako postoji oporuka, primjenjuje se Haška konvencija od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja. U skladu s člankom 1. te Konvencije, oblik oporučnog raspolaganja valjan je ako je u skladu s unutarnjim pravom:

- (a) mjesta na kojem je oporučitelj sastavio oporuku ili
- (b) države koje je oporučitelj državljanin u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti ili
- (c) mjesta na kojem je oporučitelj imao prebivalište ili uobičajeno boravište u trenutku sastavljanja oporuke ili u trenutku smrti ili
- (d) kad je riječ o nekretninama, mjesta na kojem se nekretnine nalaze.

3.8 Nekretnine

Uredba (EZ) br. 593/2008 (Rim I), kojom je predviđeno da se na ugovor primjenjuje pravo koje su stranke odabrale, primjenjuje se na odnose iz kojih nastaju obveze povezane s nekretninama. Ako nije odabrano određeno pravo, primjenjuje se članak 4. Uredbe, u kojem je izričito određeno primjenjivo pravo u svakom slučaju.

Kad je riječ o ugovorima koji se odnose na stvarna prava, u skladu sa sudskom praksom ciparskih sudova, sud primjenjuje pravo države u kojoj se nekretnina nalazi (*lex situs*).

3.9 Nesolventnost

Primjenjivo pravo utvrđeno je Uredbom (EZ) br. 1346/2000 o stečajnom postupku, a riječ je o pravu države na čijem je području pokrenut takav postupak.

Posljednji put ažurirano: 04/10/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.